

CATHELIJN GROOT
KANZEN

*Vijftien verhalen over
de perfecte kwetsbaarheid*

palmslag

Ontwerp omslag en binnenwerk: vandijk ontwerpt, Eindhoven

Illustratie omslag: Vecteezy

Portret auteur: Brenda Vermeulen Fotografie

© 2021 Uitgeverij Palmslag | Cathelijn Groot

www.palmslag.nl

info@palmslag.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit dit boek mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, internet, fotokopie, microfilm of op welke andere (digitale) wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form by print, internet, photoprint, microfilm or any other (digital) means without written permission from the publisher.

ISBN 978 94 932 4509 9

NUR 303

Voor mijn zoon

Pak de kansen die het leven je biedt en wees niet bang

*Dans met de maan
Sla je armen om de sterren
Ga je dromen achterna
Op de maat van de seizoenen*

*Heb het leven lief
Als de stormwind gromt en als de lente komt
En verberg je niet*

*Als de regen valt of de donder knalt
Zing het hoogste lied
Vlieg in vogelvlucht door de blauwe lucht
Heb het leven lief
En wees niet bang*

Heb het leven lief © LIESBETH LIST

INHOUD

Noorderzon	10
完全 Kanzen	20
Mia cara	26
Pierrot	37
Blauwe kut vinkjes	44
Steek je hand op en zeg ja!	51
Lief	62
Een oase van rust	73
Finalmente libertà	83
Muntthee en cappuccino	96
侘寂 Wabi Sabi	105
(Bijna) net zo goed	113
Laatste rit	122
Champagnetoren	128
Basta!	142
Dankwoord	153

NOORDERZON

Ze voelt zich opgesloten in de paarse legging, maar Wilma wil het zo. Voor café Thijssen zet Frederiek haar fiets in het rek en maakt het slot vast. Op het terras zitten twee mannen bier te drinken, hun zonnebrillen schitteren in de zon. Ze knikt naar hen. Vanaf dit punt heeft ze volgens planning drie minuten speling. Ze slentert de Lindengracht in, zoals beginnende yogatypes die alle tijd van de wereld hebben; ze heeft ze goed bestudeerd. Bij het portiek met de rode deur belt ze aan en wacht. Als vandaag alles goed gaat, is dit de laatste keer dat ze hier aanbelt.

‘Ja?’

‘Ik kom voor de yogales.’ Ze praat harder dan nodig is. ‘Kom maar naar boven.’

De deur zwaait open. Ze veegt haar voeten. In het trapenhuis ruikt het naar chloor. Boven veegt ze opnieuw haar voeten, schuift de deur open, stapt de gang in en wacht daar zoals afgesproken.

Wilma zit aan de eettafel haar nepnagels te lakken, ze kijkt niet op.

‘Hij komt zo.’

Zo zit ze altijd aan tafel met iets dat haar aandacht nodig heeft; een haakwerk, een kruiswoordpuzzel, de Libelle. Achter haar staan een grote witte bank met roze kussens, kunstbloemen in witte vazen met goudkleurige

krullen en op een bijzettafel engeltjes met blozende wangen. In de hoek naast de eettafel schittert een vitrinekast vol Swarovski.

De eerste keer dat ze Wilma zag, was op het schoolplein. Ze leek een oma van een van Frederieks leerlingen die haar kleinkind op kwam halen. Ze vroeg haar of ze ene Albert kende. De naam van haar ex bracht het zuur bij haar omhoog. Wilma drukte een briefje in haar hand en liep het plein af. Ze had het diep in haar jaszak geduwd en later op het toilet naast de koffiekamer bekeken. *Je blonde meiden lijken op engeltjes. Zo lieflijk. Wij krijgen nog iets van Albert. Vrijdag 18 uur tramhokje eindpunt lijn 1.* Op de achterkant stond dat ze het briefje moest verbranden, dus dat had ze gedaan. Die avond had ze de foto van Albert verrot gescholden, verscheurd en de snippers met de rest van zijn spullen in de container gegooid. Haar buurvrouw Truus vroeg haar de volgende dag bezorgd wie er dood was.

Wilma schroeft het potje nagellak dicht en blaast haar nagels droog. Vanuit één van de kamers loopt Theo de gang in, zijn handen hangen nonchalant in de zakken van zijn trainingsjack. Boven zijn kraag zijn de poten van een spin te zien. Hij knipoogt naar haar, zijn voorhoofd glanst van het zweet, en neemt de lege roze yogatas van haar over. Zijn Adidas slippers klappen tegen zijn hielen. Ergens in het huis klinken mannenstemmen. Ze kan niet onderscheiden of ze echt zijn of dat er een televisie aanstaat. Ze wiebelt heen en weer en ruikt de geur van suddervlees, stelt zich voor dat Wilma straks in de pan roert en proeft of het al goed op smaak is. Draadjesvlees, dat vinden haar meiden ook lekker, met puree, sperzieboontjes en stoofpeertjes toe, net zoals haar eigen moeder het vroeger maakte.

‘Sorry, dat je even moest wachten.’ Theo houdt de roze tas in zijn handen, in plaats van hem aan haar te geven.

‘Dat geeft niet.’

Theo gebaart naar de woonkamer. ‘Kom verder. Koffie?’ Koffie? Ze bieden nooit koffie aan.

Theo schuift uitnodigend een stoel naar achteren, wacht tot ze gaat zitten. De tas hangt hij aan de leuning van zijn stoel.

Wilma staat op, haar getoupeerde haren wiebelen heen en weer. ‘Suiker, melk? Of ben je een dure met alles erin?’ Haar stem klinkt poeslief.

‘Alleen suiker.’ Haar hart bonkt in haar keel, ze vouwt haar handen op haar schoot en schuift heen en weer op de stoel. De suède bekleding voelt warm door haar legging heen. De afdruk van haar bezwete benen is straks vast in de stof te zien.

Theo zit kaarsrecht met zijn lippen stijf op elkaar.

Frederiek durft geen oogcontact met hem te maken, ze richt haar aandacht op het potje nagellak.

De klok tikt. In de keuken gaat een la open en weer dicht, gevolgd door het sissen van stoom en de stappen van Wilma.

‘Alsjeblieft.’ Wilma zet twee kop en schotels neer waarbij haar getoupeerde knot wat naar voren zakt. ‘Ik hoorde dat je oudste sinds kort naar het zwembad bij Elzenhagen gaat. Kiki heet ze toch?’

Frederiek knikt en klemt haar handen om de rand van de stoel, onderdrukt de neiging om alle scheldwoorden die ze kent in Wilma’s gezicht te spugen om daarna het potje nagellak diep in haar strot te duwen.

‘Wat kan dat kleine ding hard zwemmen. Ik zei dat nog, hè Theo? Knap hoor. Heeft ze dat van haar vader?’ Wilma speelt met het touwtje waarmee haar leesbril om haar nek hangt.

Frederiek ziet voor zich hoe haar dochter in haar eentje in de schemering naar het zwembad fietst, hoe een oude Mercedes met gedimde lichten vlak achter haar rijdt. Ze knippert het beeld weg.

‘Zo.’ Theo neemt een slok van zijn koffie. ‘Uit onze administratie blijkt dat je je altijd aan de afspraken houdt. Wilma heeft 29 volledige transacties geteld. Die ene uit het begin strepen we door, een beginnersfoutje zullen we maar zeggen.’ Hij wacht even en wijst naar een boek dat opengeslagen op tafel ligt.

Wilma knikt. ‘En altijd keurig op tijd. Zo zien we het graag. Je vergeet erbij te zeggen dat we tevreden met haar zijn.’

Frederieks hart blijft bonken. Ze legt haar handen plat op haar bovenbenen en kijkt naar de poten in de nek van Theo die meebewegen op het ritme van zijn ademhaling.

‘Dat wilde ik net doen,’ zegt Theo. ‘Wij vinden het tijd voor een volgende stap. Een promotie zeg maar.’ Hij lacht, zijn gouden hoektand blinkt. ‘Hier hangt veel vanaf. Dus luister goed.’

‘Ik vertel dit deel, je kent je plek jongen.’ Wilma richt haar staalblauwe ogen op Theo.

Vanuit haar ooghoek ziet Frederiek dat hij gehoorzaam knikt. Op zijn slaap klopt een ader.

‘Je krijgt zo een andere tas.’ Wilma pakt de geplastificeerde stadkaart. ‘Die geef je af op Herengracht 479, midden in de Gouden Bocht, het blok met die opzichtige gele markiezen. Weet je waar dat is?’

Frederiek knikt.

‘Je hebt daar een afspraak voor het aanvragen van een echtscheiding, van 13.15 uur tot exact 14.00 uur. Rond 13.00 uur meld je je bij de receptie. Als je van tevoren tijd overhebt ga je maar ergens koffiedrinken. De tas geef je af aan de vrouw met de donkere krullen bij de receptie, niet aan die blonde snol met die dikke kont. Zij zal je een plek wijzen waar je kunt wachten. Ze geeft je vast wel een gezellig blaadje om te lezen en een kop van die takkenthee. Dat lust je toch wel?’

Ze knikt opnieuw.

‘Goed zo. Dan ga je daar een paar minuten na 14.00 uur weer de deur uit en ben je keurig op tijd in Noord om je engeltjes van school te halen. We willen natuurlijk niet dat die eenzaam en alleen op het schoolplein op hun mama staan te wachten, hè Theo?’

Theo zet zijn kopje met een klap op het schoteltje. ‘Nee, dat willen we niet.’

Een rilling trekt langs Frederieks rug.

‘Dan zijn we het daarover eens.’ Wilma bestudeert haar felrode nagels.

Theo duwt een groene tas in haar handen. Zijn vingers raken de hare.

De tas is lichter dan normaal, ze hangt hem op haar rug en trekt de schouderband strak.

Theo pakt haar jas vast en laat een pakje in haar zak glijden, daarna drukt hij de drukknop hard dicht. ‘Je fooi, wijffie. Meteen gaan.’ Hij grijpt haar kin, strijkt hard met zijn duim over haar onderlip. ‘Begrepen?’

Het schrijnt.

‘Wat heb jij?’ Wilma kijkt streng naar haar zoon. ‘Ze zeggen dat vrouwen grillig zijn, maar mijn Theo’tje kan er ook wat van.’ Ze lacht haar vergeelde tanden bloot.

Frederiek trapt rustig en draait de Marnixstraat op. Het is druk. Op de stoep loopt een vrouw met drie hazewindhonden, de lijnen zijn in elkaar verstrikt. Daar net achter duwt een jong meisje een hippe kinderwagen. Een ouder stel met een boodschappentas tussen hen in komt Frederiek tegemoet lopen; de zak mandarijnen bovenop hobbelt heen en weer. Bij het tramhokje staat een groepje mensen. Een jongen in een zwart donsjack met een groot embleem op de mouwen leunt tegen het hokje en kijkt haar aan. Ze weet dat hij zo in tram 5 stapt en haar voor het eind van de Marnixstraat inhaalt, daarna neemt één van zijn collega’s het over. Eén van de eerste keren had ze een andere route gevolgd, gewoon voor de variatie, niet eens uit baldadigheid. Toen ze haar fiets neerzette op het Valeriusplein werd ze aangesproken door een oudere man. Hij pakte haar bij haar bovenarm en duwde zijn vingers diep in haar vlees, beet haar toe dat ze het systeem in gevaar had gebracht en dat helemaal niemand daar blij van werd. Dat had ze zich toch wel gerealiseerd in haar mooie koppie? Ze had gehoorzaam geknikt, waarna hij haar arm losliet en haar naar het juiste portiek begeleidde. De vrijdag erop dicteerde Wilma de route en moest ze deze keer op keer herhalen totdat Wilma tevreden was en Theo haar de tas overhandigde. Die keer had hij haar geen fooi gegeven.

Ze fietst langs de brandweerkazerne, remt af en wacht tot het licht op groen springt, daarna kruist ze de Rozengracht. Terwijl ze oversteekt toetert naast haar een scooter. Hij

haalt haar in. Ze trekt haar schouders op. De bestuurder draagt een donkere integraalhelm, een zwart jack met een groot embleem en een Guccitas schuin op zijn rug. Haar hart bonkt, ze slingert en knijpt in de handvatten. Hij rijdt verder zonder om te kijken en toetert naar iedere fietser die niet opzij gaat. Ze haalt diep adem, fietst snel door. Verderop vertrekt een tram van de halte. Het is de 5. Ze kijkt niet of ze de jongen met het zwarte jack nog ziet zitten. Rechts doemt het politiebureau op; hier houdt ze altijd haar adem in. Ze fietst over de brug en komt langs het DeLaMar Theater waar een vrouw de rode vloerbedekking in de lobby stofzuigt. Een avond naar het theater en een oppas betalen, het kan gelukkig weer dankzij de biljetten die in een doos vanille-ijs in de vriezer liggen. De wekelijkse fooi maakt haar leven comfortabeler. Ze fietst het Leidseplein op en stopt bij de fontein om drie trams te laten passeren. De deurwaarder keek niet vreemd op toen ze haar huurschuld cash afrekende. Eindelijk kan ze weer iets voor haar meiden kopen zonder te hoeven wachten tot de kinderbijslag gestort is. Die stralende gezichtjes maken veel draaglijk, maar tegelijk zorgen ze voor chronische pijn in haar buik. Wilma moet niet aan haar kinderen komen. Nooit. Ze steekt het plein over met haar fiets aan de hand. Vanuit alle kanten duiken fietsende toeristen het plein op, zij zijn vooral bezig met het bewaren van hun evenwicht.

Meteen doorrijden naar de Herengracht is eenvoudiger, maar Wilma wil per se dat ze via het Leidseplein gaat, *anders raken mijn jongens in de war*, zei ze stellig. Op de Leidsestraat moet ze langzamer gaan rijden en af en toe stoppen bij een etalage, volgens Wilma doet iedere vrouw dat daar.

Op de kop van de Leidsestraat staat een man in een lange camelkleurige jas. Hij leunt tegen de pui van de H&M, rookt een sigaret en knikt naar haar. Ze doet alsof ze hem niet ziet en wandelt de straat in. Ze slentert traag langs de etalages met tassen, sieraden, schoenen en fleurige jurken, doet alsof ze de artikelen in de etalage bekijkt. In de spiegeling van het glas zoekt ze naar de jongens van Wilma. Tegelijkertijd ontwijkt ze gezellig kletsende vrouwen die met tasjes in hun handen van winkel naar winkel gaan. Voor de brug over de Keizersgracht kijkt ze op haar mobiel. Nog een half uur; het is tijd om naar Bagels & Beans te rijden.

Ze neemt een slok van de latte en zet de mok op tafel. De wijzers van de klok boven de bar tikken traag. Nog vijftwintig minuten. Het is één minuut fietsen. Het op slot zetten van haar fiets kost ook een minuut. Ze moet hier nog drieëntwintig minuten zitten; de jongens van Wilma rekenen erop. Ze klikt haar telefoon uit, slaat haar benen over elkaar. Eerst de linker over de rechter en daarna andersom. Haar been glijdt weg door de gladde legging. In haar hoofd neemt ze het plan door. Aan plan B wil ze niet denken, maar het dringt zich op, begeleidt door kramp in haar buik. Ze kijkt naar de klok. Nog negentien hele minuten. In negentien minuten kan ze een was vouwen en de stofzuiger door het huis trekken. Of boodschappen doen. Of douchen, haar haren wassen en de klitten eruit kammen. Haar mond is droog, ze hoort zichzelf slikken en drinkt de lauwe koffie op.

Op het toilet duwt ze de klink naar beneden om te controleren of de deur echt dicht zit. Dan doet ze haar legging

en haar slijpe naar beneden, gaat boven de bril hangen en plast. De grond plakt aan haar zolen, het stinkt naar goedkoop schoonmaakmiddel. Ze ruikt haar eigen zweet. De groene tas bungelt aan het haakje voor haar. Ze staart er naar. Veegt af. Daarna duwt ze met een stuk wc-papier om haar vingers de klep dicht en gaat er bovenop zitten. De klep kraakt.

Iemand klopt op de deur.

‘Bezet,’ roept ze. De deur naar de bar valt dicht. Haar hand glijdt de tas in. Ze voelt kleine plastic bakjes, zoals waar je saus in krijgt bij een broodje Döner. Ze pakt er een. Het is dichtgeplakt met bruin tape. Als ze schudt rammelt het. Met haar nagel pulkt ze aan de tape die meegeeft en het doorzichtige deksel wordt zichtbaar. Haar vingers trillen. De inhoud schittert. Ze houdt het doosje onder de lamp. Diamanten! Klein en groter door elkaar. Ze pulkt aan de tape van een tweede bakje. Licht- en donkerder blauw tussen stukjes bubbeltjesplastic. Het derde bakje; drie groene stenen op een bedje van watten.

Er wordt weer op de deur geklopt. ‘Mevrouw? Bent u oké?’

‘Ja.’ Haar stem klinkt hoog. Ze stopt de bakjes terug in de tas, trekt de rits dicht, schudt haar haren door de war en opent de wc-deur. In de spiegel boven de wasbak ziet ze een wit gezicht. Ze loopt de bar in waar de klok aangeeft dat ze nog twee minuten overheeft.

Op verzoek van Wilma fietst ze eerst over de even kant van de Gouden Bocht. Bij de Vijzelstraat gaat ze een stuk terug op de oneven kant, het aftellen begint bij 515. Haar voeten duwen de trappers traag naar beneden. Bij het zandstenen

pand op 493 staat ze bijna stil. Een vrouw met een kind voor- en achterop haalt haar in. Voor 483 zet ze af. Vanuit haar ooghoek ziet ze een donsjack naast de souterraindeur van 479 staan, haar plaats van bestemming. Haar hart bonkt en ze proeft een ijzerachtige smaak in haar mond. Ze maakt vaart en gaat naar rechts bij het Koningsplein. Zodra ze aan de andere kant van het water is, is ze veilig. De auto in, de meiden van school halen en rijden en rijden. Een tram raast voorbij. Ze draait het Singel op, langs de kerk van de UvA waar ze kortgeleden een promotie bijwoonde van een vriendin die ze nooit meer zal spreken. Dan de Nieuwezijds. Op links Kantjil en de Tijger, waar ze ooit met Albert heeft gegeten; het ooit van toen alles nog overzichtelijk leek. Ze bijt haar kiezen op elkaar. Rechts naast het Paleis vangt ze een laatste glimp op van de Dam. De weg is nu recht. Ze gaat op de pedalen staan en trapt zo hard als ze kan. Het Centraal Station doemt op. Door het rode licht heen flitst ze onder het station door; een vrachtwagen toetert. Het vertreksignaal van de pont klinkt. Haar remmen piepen. Even wankelt ze, zet dan vlug haar voeten op de grond. Achter haar komt de klep omhoog.

Tegen de reling staat Theo. Hij rookt een sigaret. Glimlachend blaast hij uit, knipt de peuk weg en komt naar haar toe. Dan drukt hij een hand op haar schouder en neemt haar fiets van haar over.

‘We hebben het gered.’

Nahijgend sluit ze haar ogen, snuift de lucht op van friet, uitlaatgas en koud water.